

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	15 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt. 50 kr.
Egyes szám ára	7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám hóvá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak töre 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haasenstein et G. (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau

Nyitléri czikkok

garmond során 25 kr. fizetendő.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt.
Negyedévre	4 „
Egy óra	1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólt könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János

„Kelet” kiadója.

Kolozsvár, 1875. május 15.

(L—t.) Az erdélyrészi román-ajkuak politikai konferenciájától már csak néhány nap választ el s azt hisszük, nem cselekszünk időelőtti dolgot, ha nézetünket e konferenciára vonatkozólag már most elmondjuk. Jogot vesszünk erre magunknak nem csak, mint a nyilvánosság közegének egyik igénytelen munkása; nem csak, mivel teljesen átérezzük azon érdekek nagy jelentőségét, melyek e haza minden polgárát összefűzik, hanem azon nem egyszer tanúsított ösztönös alapján is, melylyel román ajku honfitársainkkal szemben sem tévesztettük soha a méltányosság és jogszerűség tekintetét szemünk elől s valamint volt nem egyszer alkalmunk a román-ajkuak, nézetünk szerint téves lépéseit megírni, épen úgy akkor sem késedelmeskedtünk soha, midőn a hibáztatást, épen az ő érdekükben, saját nemzetársaink eljárása fölött kellett hangoztatnunk.

A szebeni máj. 23-diki román konferencia azon magatartást lesz megállapí-

tandó, melyet román honfitársaink a politikai közélet terén s első sorban a különböző álló képviselőválasztások alkalmával követni fognak.

Öszinte örömmel üdvözljük már magát a kezdeményt s az elvet, mely e kezdeményben implicité ki van fejezve.

Mert a meghívó, a gyulafehérvári előértekezlet megállapodásai már előre jelzik azt az álláspontot, mely a román ajkuak vezetőinek nagy többségét irányozza: a passzív politika teréről való lelépést s a politikai actióban való részvételt. Legalább ezt bizonyítja az a körülmény, hogy a gyulafehérvári konferentián megjelent magukat eddig a passivitás híveit tanúsított tagok is elfogadták a szebeni konferencia megtartására czélzó indítványt s evel már arról tettek tanúságot, hogy maguk sem tartják tovább czélzavezetőnek összegyűjtött kezekkel várni — a sült galambot, dum defluat amnis.

S valóban is, micsoda kilitásai lehetnek egy alkotmányos állam polgárának — ha még egyszer akkora számú tömeg áll is háta mögött — a politikai tétlenség nyomán, akkor, a midőn a polgárság többi része e tétlenségben nem osztozik s a cselekvőség terére lépve hat, munkál — s csak magát egyedül látva a munkálkodás terén: természetesen túlnyomó nagy részben csak is magát tekint s kívánja minél nagyobb mértékben kielégíteni.

Mi tehát épen alkotmányossági szempontból ohajtjuk, hogy román-ajku testvéreink is elvégre föl hagyjanak — legelső sorban épen saját jól felfogott érdekükben — a passivitással s kimondják, hogy alkotmányos jogaik igénybe vételét köteleltségnek tartják, köteleltségnek, melynek betöltését nemcsak saját érdekük indícalja, hanem a haza java is megköveteli.

És hogy ez a nyilatkozat minél impozansabb és politikai nyomatokkal bíró lehessen: szükséges, hogy a román intelligencia minél nagyobb számban, lehetőleg kivétel nélkül vegyen a szebeni értekezleten részt s evel tanúságot szolgáltatssa, hogy itt nem néhány feltalokodott vezető érdekeinek csak eszközeivel, nem egy iners massával, a misera plebs contribuenssel van dolgunk, hanem a politikai önállóság-ra megérett honpolgárok jelentős számával,

öntudatos politikai factorokkal, kikkel az alkotmányos élet intézőinek számot kell vetniök, kik a magyar állam alkotmányos polgáraitként, jelentkezvén, egyenlő részre érdemesítik magukat az állam-polgárok egyenlő alkotmányos jogaiból.

S evel egyszersmind meg van adva az irányadó szempont is, melynek figyelemben tartása mellett a conferentia positiv eredményeket is mutathat föl.

Mindnyáján a magyar államnak vagyunk polgárai s a magyar államnak egyenlő jogokkal bíró polgárai vagyunk.

Ez iránt tisztába kell jönniök elvégre. Nem mint románok, hanem mint a magyar állam egyenlő jogokkal bíró polgárai követelhetnek igazságot, valamint mi magyarajkuknak is csak ugyanazon jogcimen igényelhetjük érdekeink lehető kielégítését s csak mint állam-polgárok várhatjuk el a törvényhozástól és kormánytól, hogy földmívelési, kereskedelmi és ipari, közlekedési és köznevelési, közigazgatási és igazságszolgáltatási, szóval: kulturális érdekeink lehető kielégítést nyerjenek.

Mindezen tekintetekben készséggel megyünk az állam bármely ajku alkotmányos polgárával; mindezen körön tuleső bármimű követelés, aspiratio, avagy tendentia nyílt ellenesül fogja találni a haza minden polgárát, törvényhozását, kormányát.

Azért nem hangsúlyozhatjuk eléggé a mérsékletet, józan higgadságot, a nemzetiégi agitatio, elkopatott frázisok elejét, a magyar állam egységének és jogfenségének öszinte és nyílt elismertetését.

Az hisszuk magok, idegen ajku polgártársaink is untig meggyőződhetek már a felől, hogy az egyetlen palladium, mely e haza alkotmányos életének megmentője, védő, biztosítója: a történelmi jog, s erről lemondanunk annyit tenne, mint az élethez való jogról lemondani. Ezt a magyar állam tenni nem fogja, nem, utolsó lehetőséig.

Azok tehát, kik az államot e ponton támadnák meg, avagy csak erre magyarázható álláspontot foglalnának el, tudhatják előre, hogy itt alkurul szó nem lehet.

De azok, kik ez alapot ösztinén magukáé teszik, ép oly bizony számíthatnak

rá, hogy az alkotmány száncain belőlállok teljesen egyenlőknek tekintetnek minden alkotmányos tényező által s e hatalmi kör minden rendelkezésre álló eszköze egyként eszköze nekik és nekünk.

Mi azt hisszük: minden alkotmányos honpolgár ösztinén ohajtja a találkozást ezen a téren, első sorban: mert saját érdekünk is ezt kívánja, de igen azért is, hogy ne legyen polgára e hazának, bármely nyelven imádja istenét, ki önmulasztása avagy önhibája okán saját maga alatt vágja le a fát.

Alkotmányos együttműködés a magyar állam történelmi jogi alapján: ez a mi politikai hitvallásunk, mely hisszük, hitvallása minden bármely ajku polgártársunknak is!

— A képviselőház f. hó 13-iki ülésében elnök jelenti, hogy br. Simonyi miniszter hétfőn fogja kiosztani a bécsi világkiállítás kitüntetettnek a kitüntetések ezen ünnepélyre a ház tagjait is meghívja. Horváth S. interpellálja a pénzügyminisztert az önségélyezési egyletek adómentessége tárgyában. — Ugrón a székek huszársaládok löbészései pénzalapja iránt intéz kérdést a belügyminiszterhez, ki azt feleli, hogy ez ügyben azért nem történt még meg a kiadványozás, mert a kultuszminiszter az ő kérésére felfüggeszté azt, míg saját hatáskörében ő megvizsgálja, vajon nem lehetne-e az ügyet az illető családok kívánalmának inkább megfelelőleg elintézni. A ház tudomásul veszi a választ.

Ugyancsak Tisza belügyminiszter Szederkényi egy interpellatióra válaszul, hogy reméli, miként az állitlag visszaélt elkövetett Fildvári szolgabíró irányában a törvényhatóság megteendő köteleltségét, ha pedig nem történne igazságos intézkedés, ugy a főispán mint ő, ismerni fogja köteleltségét. Szederkényi meg van elégedve a válaszzal, s a ház azt tudomásul veszi. — Ezután Tisza belügyminiszter beterjeszti a törvényjavaslatot, mely szerint az új választások elrendelhetők lesznek, minelyt a választókerületek legnagyobb része a választási előmkalkulációk elkészül. A törvényjavaslatot az osztályok holnap délután 4 órakor fogják tárgyalni. Ezután a vasuti törvényjavaslatok harmadszori felolvasásban is elfogadtatván, az ülés véget ért.

A főrendiház f. hó 13-iki ülésében, melyen a főrendek szokatlanul nagy számmal jelentek meg, s a karzatok is számos képviselő s nagy közönség által valának ellepve, minden lényegesi vita és módosítás nélkül elfogadtattak a budgettörvény tegnap le nem tárgyalt részletei. Azután tárgyalás alá vétetett az elsőfokú bíróságok újraszervezéséről szóló törvényjavaslat. Első szót a jogügy, bizottság előadójá gr. Apponyi György, ajánlván elfogadásra a bizottság szövegezésének, mint a mely tekintetbe veszi a financiai helyzet követelményeit azáltal, hogy a 20. törvényszék megszüntetésébe beleegye, de nem támadja meg a bírói függetlenség nagy elvét. Báró Vay Miklós ragaszkodik azokhoz, miket a tvjavaslat első tárgyalása alkalmával mondott, a képviselőház eredeti szövegezésének elfogadása mellett nyilatkozik. Gróf Cziráky a magyar bírósági szervezet múltjára vetett historiai visszapiantásokkal igyekszik kimutatni a kormány tvjavaslatának czelszerűtlenségét. Beszéde folyamában egy főrendi tag, b. József Lajos szédülést kapván, az ülés néhány perczig félbe szakadt, mire Cziráky ismét folytatván beszédét, a ház jogügyi bizottságának szövegezését ajánlotta elfogadásra.

Perczel igazságügyminiszter kijelenti, hogy a kormány nem járulhat a jogügyi bizottság javaslatához, mely a kormány tvjavaslatának vezérelvét ejtette el. Nem politikai tekintet vezérelte a kormányt javaslatának előterjesztésénél, hanem egyedül az igazságszolgáltatás érdeke; melyet még a bírák függetlenségének is föléje kell helyezni. — Gróf Schmideg, nem fogadja el a képviselőház szövegezését, nem akarván kitenni a kormányt azon gyanúsításnak, hogy a választások alkalmával politikai célokra fogja a felhatalmazott államot. Tomcsányi ellene nyilatkozik a jogügyi bizottság szövegezésének, mint a mely feláldozza az elmozdíthatatlanság elvét, a nélkül, hogy megfelelne a gyakorlati szükség igényeinek. — Gr. Zichy Nándor azt hiszi, hogy a jogügyi bizottság elment azon határig, a meddig a jogszolgáltatás és takarékság igényei érdekében el kelle mennie. — B. Meslin jobbnak tartja a képviselőház eredeti szövegezését, kész lévén az igazságszolgáltatás javíthatásáért a függetlenség elvén is csorbát ejteni. — Végül gr. Apponyi Gy. reflectálván előtte szólók beszédeire, még egyszer ajánlja a jogügyi bizottság szövegezésének elfogadását, mire az általános vita

A „KELET” TÁRCZÁJA.

AZ EMBERISÉG

ÖSTÖRTÉNETE.

(Die Urgeschichte der Menschheit, mit Rücksicht auf die natürliche Entwicklung des frühesten Geisteslebens, von Otto Caspari, 2 kötet. Leipzig, Brockhaus 1873.)

IX.

(Vége.)

A mythologiában és a családok őstörténetében szereplő vadállatok, madarak, halak stb. oly teremtmények, melyek egykor a családalkotó ősek életében nevezetes szerepet játszottak, őket vezették, segítették stb.

Az élő állatok, növények nevével történt elnevezéshez járulnak az élettelen dolgokról való grotesk nevek, mint pl. hogy valamely törzsnek se a nap, a hold, vagy egyik-másik csillag. De hiszen nem nevezzük-e mi is azt, a ki valamely szakban híres, „csillagnak”.

Nem mondja-e akárhányszor a költő a férfiról, hogy ő a nap s az asszony a hold. (v. ö. Pedőfűnek: Te vagy a nap, én az éjjel-féle kifejezését.)

A természeti embernél az ily összehasonlítás és annak fennmaradása (pl. egy győztes főnök utódainál) igen természetes.

Az is könnyen érthető, hogy az ily utódok magukat (pl. az Inkák) a többieknel különb fajnak tartják.

Új Zealand főnökeinek egyike azt állította, hogy az ő atyja a szomszéd Tóngariró nevé nagy hegy!

Ezt a csodálatos hitet felfoghatjuk, mi-

helyt meggondoljuk, hogy mily könnyen származhatott valamely gunynévből!

A tasmaniáknál szokásban van, hogy a férfiak és az asszonyok neveit a körülöttük levő természeti tárgyakról veszik, így elnevezik egymást kanguruhnak, szélnek, mennydörgésnek, gumi-fának, virágszálnak stb.

Később igen könnyen megtörténhetik, hogy azokat a tárgyakat komolyan úgy kezdik nézni, mint a melyek valamikor az emberhez hasonló egyéniségek voltak.

A kinek pl. az a családi traditioja, hogy a pálma-fától származott, azt hiszi, hogy a pálmában bizonyos öntudat rejlik.

Ezek nyomán, a mily mérvben szaporodik a személyeket jelző állatok, növények és élettelen dolgok száma, a környező dolgok abban a mértékben tesznek szert a képzelet személyiségére.

Csak így érthető a Földsi szigetek lakóinak az a naiv hite, hogy nemcsak a növényeknek és köveknek, hanem még a műszereknek, fegyvereknek is halhatatlan lelkek van, melyek mint az emberé, utóljára a Mbuluba jutnak, az elköltözött lelkek hajlékába.

A fentebbiekhez járul, hogy a természeti ember tiszteli a szörnyetgeket, a kores lényeket, melyek félig ember félig állatok-alakok.

Mindez bizonyossága annak, hogy a természeti ember tüneményekbe némi személyes elemet jó szívvél beleképzel.

No ha így áll a dolog még ma is a természeti embernél: innen kiindulva a legnagyobb valószínűséggel állíthatjuk, hogy az ősember képzelete ebben a borbában szötte az állatok, növények, sőt élettelen testek cultusát is.

A keletieknél található félig ember, félig halbálványok, vagy madárfejú, kakaslábú idólok, elefántfejú emberek, vagy az egyiptomiak egy istennője Pascht symboluma egy asszony oroszlanfejjel, mind e csodálatok onnan magyarázhatók, hogy a metaphoricus neveket ösz-

szetvesztették az actualis neveikkel; vagy hogy két különnevet, pl. oroszlanról és valamely más állatról jelzett törzs összeházasodott tagjainak utódai, a két teremtmény tulajdonosáit egyesítették s midőn, a törzs társadalomá nőtte ki magát, az ily ábrázolmányok cultus tárgyai lettek.

A mondottak nyomán, ha azt halljuk, hogy ez s ez hős vagy király, ez s ez csillagtól származott: készen vagyunk rá a teljesen valószínű felelettel.

Az eredeti (gunyos vagy komoly jelző) az utódoknál törzsnévvé vált és aztán tovább-tovább szállt a törzsben ágról-ágra, fírl-fíra, a kettős (törzsi és egyedi) elnevezés s ma az a concret jelző, a mi az őnek talán gunyneve volt (pl. Tatár, szőke, keserű) elvont családnévvé változott.

A természeti ember a figyelmét lekötő égi testeknek is lyszerű processus utján nevet adott, később azonosította azokat különböző emberi egyedekkel, a kik különböző helyeken születtek, de első találkozásuk óta egymást úgy kísértették, mint Endymion és Selene, amaz képes értelemben a leszálló nappal, emezt a holddal helyettesítvén.

A két égi test feltünésében és mozgásában éreztek megvalósulva az ő egymás iránti vonzalmukat, szerelmüket s ha a nap nyugaton leszállt, és a zenithen levő hold azon az uton követte készen volt az a kifejezés, hogy Selene (a hold) szereti Endymiont (a napot).

A napnak, a különböző személyesítések következtében igen sok neve keletkezett: Apollo, Endymion, Helios, Tithonos stb. magas személyiségek, kiknek egyike sem anyától lett, hanem egy-egy csodás származás rózsafáján termelt.

Mindezek a tünemények, melyeknek fő-szerzői az örökölt és rosszul magyarázott és félreértett, de komolyan hitt, név-jelzők, idevéve az ő és természeti emberek tökéletlen nyel-

vét, ismeretök, tudományuk durvnyos állapotát, a tulajdennévk hiányát: hasonló körülmények közt nálunk is, közöttük is ép ugy ismétlődőnek.

Hisz a jelzők odaragasztására nem vagyunk-e mi is hajlandók s kivált a gyermekeknel nem találjuk-e meg nagy mértékben a természeti embernek ezt a vonását?

A hitnek egyszerű primitív alakjából fejlődött ki időhosszu során az állatok, növények, hegyek, szelek, égi testek, szörnyetek stb. cultusa.

És mi volt ez a hit? Mint láttuk — ugy mond Spencer a meghalt ós képmása kien-gesztelésének a vágya, a mi oly szokások volt az ő ember-törzseknél, mint még ma is szokások a peruiak, mexicióiak és kínaiaknál, sőt bizonyos mértékben nálunk is, mert vagy mi egyből az a vágyunk, hogy azt tegyük, a mi egyik másik elhalt őstünknek kedvencz tette volt?

Ez a hit a vallásos hitnek első alakja, zsengeje vala.

Ebből nőtt ki a látott különböző cultusoknak ágas-bogos eredeje.

A mondottakból az is világos, hogy a természeti népek jellemvonásai nemcsak az őstörténetre, hanem ránk, önmagunk ismerésére is rendkívül érdekesek, becsesek és tanulságosak.

Hogy csak egy példát hozzak fel. A természeti ember igen lassan tud rájönni az erőlyre, az önmegtágadás- és szorgalomra, mert hát a lustaság az ő eredendő bűne.

És a primitív állapotú ember természete eme vonásainak emlegetésére nem jut-e eszünkbe, hogy édes magunk is mily későn adtuk rá (?) fejünket az erőly, az önmegtágadás, az ipar és szorgalom nevű növények mívelésére.

Hát még addig mennyi idő fog eltelni, míg acclimizálhatjuk, teljesen meghonosíthat-

juk e még nagyon is gyenge száru plántákat.

Hiszen tudjuk, hogy a vendég szeretet bu-zavirága és a Bánatlanság ragyága mily sokáig tette tönkre mi e rendszeresen s dobatta természetünket a jó (?) barátok és vig ezimborák torkába.

Tudjuk, hogy az Ipar, Kereskedés nevű kalászos növények mily nehezen találunk nálunk állandó azaz oly talajra, a mit a külföldieskedés, nem számítás stb. árvizei mindjárt el ne mossanak.

Innen az a szomorú tünemény, hogy még ma is egész vidékeken a létért küzdés harc-zában vesz el a növények legnagyobb része.

A ki azonban nekünk ezeket a primitív emberre emlékeztető vonásainkat emlegeti, mi érdemleges felelet helyett büszkén emlegetjük neki civilisationokat, magas műveltségünket, előhozuk czimeres nemes leveleinket, melyeknek a zoológia régi iskolája által szétlétben használt kezdő szavai ezek: Nos Primates! (Mi a természetnek Elöljáró Rendei! stb.)

De ha meggondoljuk, hogy azok a nemes levélben levő különböző czimerek növény- és állat-alakjai, napjai, csillagai stb. mind-mind a primitív állapot viszhangjai: a római trium-phator képe áll előttünk, kinek diadalkocsija mellett egy rabszolga ment s mindig ezt sugta felébe: „Jussom eszedbe, hogy ember vagy.”

Bizony azok a diszes czimerek azt juttatják eszünkbe, hogy mi is (sok tekintetben még mindig a természeti ember foghatóságával színlított telt) gyarló lények vagyunk.

Nem tagadjuk, hogy mi emberek földünk élő világának első rendét tesszük; hogy a természet színe-virága vagyunk (Primates); de sajnos! hogy sok tekintetben az ember magas fenköltsege még csak virtualiter, magyaráz mondva papíron létezik, mert valósággal, akár az anyagi oldalt, akár a szellemi vegyük, bizony édes kevesen viszik fel közlünk a Primatásáig.

Felméri Lajos.

befejeztetvén, a ház 60 szavazattal 35 ellenében elfogadta a képviselőház eredeti szövegét, mellőzve a saját jogügyi bizottsága javaslatát.

— **A kormány** a képviselőház f. hó 13-iki ülésében egy tervjavaslatot terjesztett elő a választási törvény egy hiányának pótlására nézve. A választási törv. 56. §-a ugyanis azt mondja, hogy a választások az egész országban 10 napi időközben végrehajthatók. A miből az következik, hogy addig, míg valamennyi törvényhatóság az országban nem készült el végleg az állandó névjegyzékkel, a képviselőválasztásokat (egyetlen egy törvényhatóság hanyagság vagy macakasság okozta késélmese esetében is) nem lehet elrendelni. Egyénél több ok parancsolja, hogy a választások még az aratások előtt és így július hó első felében megtörténjenek; de a belügyminiszter ur a választók összeírásának munkálataiból arról győződött meg, hogy lehetséges, sőt valószínű, 10-ig a választók névjegyzékét nem készült el. A benyújtott törvényjavaslat tehát azon módosítást tartalmazza, hogy a képviselőválasztások elrendelhetők legyenek azon esetekben, ha az országban a központi névjegyzékkel elkészült.

Azon választókerületekben pedig, melyekben a választások a belügyminiszter által az 1872. évi XXXIII. t. c. 59. §-a értelmében kitűzött 10 nap alatt az állandó névjegyzék hiánya miatt meg nem tartathatnak, azokban a választások a névjegyzék összeállítását a belügyminiszter által mindnyájukra nézve egyszerre, vagy ha az elkészülési idő nagyon különböző lenne, külön-külön kitűzendő 10 nap alatt utólag lesznek eszközöndők.

Magyar lapok szemléje.

A „Reform” tudatja, hogy a főrendiház több tagja megjelent Almásy György gróf szálalásán s kijelenté, hogy a szabadelvű pártközlet csatlakozik. Ez a mozgalom már napok óta folyt s jó formán ama heves ellenzékeskedés által provokáltatott, melynek színtere utóbbi időben a muzeum díszes csarnoka vala. Maga az az ellenzékeskedés két csoportra oszlott. Az egyik elvi álláspontot foglalt el a jelen kormányval szemben. A másik nem tette magát elvi ellentétbe a szabadelvű párt kormányával, sőt azt a benyomást keltette a figyelmes szemlélőben, mintha ellenzék tagja volna. A „Reform” a főrendiház főtartását őszintén kívánja. Azt nem tartja főadatának, hogy az imádságra, a melyet az alsóház elmondott, a felsőház elmondja az oblitat ament. Egy tisztas, tekintélyes, mérsékelt testület legyen a főrendiház, a melynek tagjai társadalmi állásuknál, vagyonuknál s mandatumok eredeténél fogva minden gondolható presszion kívül állván, kívül állván az országos pártbilincsek presszion is, a független, higgadt, objektív ítélet szentesítésével lássák el az alsóház munkálatait; egyszerűen feladatuk, oly esetekben, midőn az alsóház pártjai megoszott erővel s fokozott szenvedéllyel állanak szemben s tán kis többséggel döntenek nagy kérdések

Gróf Széchenyi István

és hátrahagyott iratai.

Gróf Lónyay Menyhértől.

(Folytatása és vége.)

Más alkalmakkal a Duna partján haladtunk, mely akkor még nagyon ronda volt, midőn egy nagy győri buzás hajót vontattak számos lovakkal nagy kiabálás és ostorcsattogtatás mellett; a hosszú sorba befogott lovak minden erőlködés mellett alig tudtak megküzdeni a folyam erejével, melynek hatalma gyakran visszarántotta a szegény párákat; ugyanez a hajó mellett büszkén haladt egyike azon nagy gőzökhöz, melyeket Széchenyi által alapított gőzhajózárság építtetett, e látványra Széchenyi megállt és néhány percig gondolkodásba merülve tekintett a két járműre; végre átváltva fordulva így szólott: „Nézd! Minő ellentét! az egyik — és rámutatott a nehéz buzás hajóra — „a régi Verbőczy Magyarországnak a jelképe; a másik pedig jelképe annak, mivő Magyarországot tennünk kell, hogy fennálljon; a tudomány hatalma, az ember szorgalma alkotó e művet; az ad erőt könnyen leküzdeni a legerősebb áramlat is. Ellenben ez az időtlen jármű, a középkoriválozatlan hagyomány, mely ma ép olyan, milyenek egykor szállíták a keresztes hadak sereit, hogy küzd a hajtsárkójétlen larmája, az ostorok csattogása, az igába fogott szegény géhek erőlködése és nyögése közt! Mennyi láma, rendetlenség, szenvedés oly csekély eredménnyel! A másik, a XIX-dik század alkotása, melynél minden oly jól elrendezett, szabályos, mely bírja az emberi érz, a tudomány és szorgalom minden vívmányait, a kapitány egy szavára, a gépész egy mozdításra mily diadalmasan szegi a habokat! Egyik a privilegiált, feudális középkori — másik a modern állam jelképe! És mégis van nekünk magyarok, kik, — habár tudhatnák, mi

fűltt, a törvényhozást elhamarkodásoktól, bal-lépésektől megóvni s nagyobb katasztrófákat megelőzni. Ezt véli ő a felsőház feladatának s ezzel veszélyeztetni a főrendek jelen pártszervekedése és veszélyeztetni magát a felsőház intézményét.

Az „Egyetértés és M. Ujság” szerint a dolognak rendje és a tények logikája utalja az elfogulatlan és független közvéleményt, hogy a kímesterkelt és minden ízében romlott fűsioval szemközt, az igazán „egészséges és természetes” pártalakulásnak megvesse alapját: a jobb-oldali ellenzék, mint conservatív pártban és a baloldali ellenzékben mint szabadelvű pártban. A mi e kettő között van, szerinte, rothadás, s e két malomkőnek kell szétzútnia. Szánszándékkal mellőzi e szót: „megörölni”; mert — mint írja — ugyancsak isten legyen, ki a Deák-Tisza pártban összehalmozott polyvából és konkolýból lisztet őrl. Korpa, az lesz, kenyérliszt, soha.

A „Nemzeti Hírlap” constalálja, hogy a zárszámadási bizottság a nyugdíj kérdést egy oldja meg, hogy azon javaslatot teszi a képviselőháznak, hogy a nyugdíjazásra nézve addig is, míg e tárgyban önálló törvény hozatnák, vagy míg a nyugdíj kérdés más észlszerűbb megoldást nyerne, az 1866-iki szabályok legyenek irányadók. De a nyugdíj kérdésnek ezen részét még a fenébbi határozattal nem látja megoldva. Ez egy oly teher, mely komoly megfontolásra méltó, s mely indokolja teljesen azon kérdést, vajjon nem lehetne a nyugdíjazásnak oly rendszerét megtalálni, mely a tisztviselőknek nyújtandó hasonló előny mellett, az államnak kisebb terhétbe kerül?

A „Hon” örvend, hogy a főrendiház engedett a észlszerűségnek és méltányosságnak; ez által lehetővé van téve a kormánynak, egy általános érzett szükség kielégítése és, az igazságügy rendezésének megkezdése. Azt hiszi, nem csekély befolyással lehetett erre a javaslat ellenzékének érvelése és a jogügyi bizottság ellenjavaslatára. Mert ezek kölcsönösen ronták le egymást úgy, hogy mindazon érv, mely felhozott a kormány javaslata ellen is s ezen kívül az ezt támogató egyes szónokok egymást csafolák meg, noha, ugyanazon irányban érveltek.

A „Pesti Naplóban” Pulszky Ferenc igazat ad Kecskeméthy Aurélnak s kinyilatkoztatja, miként vőnül bizó s a vénség gyarlóságai alól nem tud kimenekülni. Szeret a régi idők-re visszaemlékezni, csak úgy mint a vén Nesztor, ki az Iliaszban elbeszéli, hogy ifjúkorában mind keresztet imort, Homéroszt és Thésoszt és Jassont a szörnyek pusztított s így ő is szőretli emlegetni napi sajtóunk nagy hőseit Kosuthot, Széchenyit, Dessewily Aurélt, kiknek szavuk továbbra hatott még Kecskeméthy Aurélnál is. Ugy tapasztalja, hogy a drágán vásárolt tapasztalatok után is újra a nagy szavaknak készek vagyunk milliókat áldozni, mert a Duna balpartján vezetendő vasut! Pest és Zimony közt méltóellenképe lesz a fiumei vasútszédelésnek. Nézete ellenkezik a közvéleményével: de úgy tudja, hogy a hal, míg él, a víz árja ellen uszik, csak a halottat sodorja magával az áramlat. Ő pedig, habár vén, de mégis élő halnak tartja magát, és megkísérti az uszást az áramlat ellen. Kívánja, ne hagy-

ad erőt és hatalmat a nemzeteknek, — mégis makacsul ragaszkodnak Verbőczy Magyarországhoz!”

E korszak, melyet Széchenyi korszakának nevezhetünk, gazdag volt kitűnő tehetségekben. Ha azon tizenöt évet vesszük tekintetbe, mely 1830—1845-ig folyt le, hazánk történetében se előbb, se utóbb nem mutatható fel időszak, melyben több új tehetség merült volna fel mind a politikai, mind az irodalmi téren. És minek tulajdonítsuk ezt? — A nevelési rendszer, melyben az ifjúság részesült, nem változott; a kormányrendszer és a politikai élet kerete a régi maradt. És mindamellett évről évre láttuk szaporodni azon férfiak számát, kik nemes törekvésben egyesültek az irodalmi és a közélet terén a regeneratív létesítése és a reformok keresztülvitelére. Én ezen jelenséget leginkább azon szellemi mozgalomnak tulajdonítom, mely Széchenyi minden irányban megindított. Az első és irány nélküli tehetségek, ha egy központban egyesülnek, ha tér nyílik közös tevékenységre, egymást támogatva és buzdítva fokozott munkásságot képesek kifejteni. Alig alakult meg 1830-ban az akadémia és bekövetkezett azon korszak, melyben hazai irodalmunk virágzásnak indult, egymásután új fényes tehetségek léptek az előtérbe; a társas körök, kaszinók alakítása, a löversenyek, az országgyűlésen a nagy reformeszmék vitatása, a napi irodalom szabadabb fejlődése nagyban emelték a közéletben kitűnővé vált férfiak számát.

Új élet, új irány fejlődött Széchenyi megszünt egyedüli tényezője lenni a mind nagyobb mérvet öltő mozgalomnak. Ő akkor a kiváncs és nyugodt munkásság korszakát kívánta az országnak, lemondott agitatóri szerepéről, mert — mint maga kifejezte — „az agitációnak szüksége ideig-óráig megszűnt”.

Midőn terveit és azon egymásután, melyet azokban a nemzet által követetni szükségesnek vőtt, veszélyeztetve látta a mind na-

juk magunkat meglepetni tervezők által, úgy a mint 1868. é. 1871. közt történt és ne kőszük meg magunkat, mielőtt akár a bosnyák, akár a szerb vasut létesítése csakugyan valószínűvé válik. Van időnk, né építsünk tehát zsákutakat, ne tőmessünk 30 milliót csak azért a homokba, hogy Pest ideális jövő javát mozgatsuk elő, mert nem hiszi, hogy a balparti vonal legsangulikusabb pártolója is merné állítani, hogy ezen vasut gazdagabb vidéken vezetne keresztül, mint az alföld-fiumei, mely tudvalegőleg alig 1 %-ot hoz.

BELFÖLD.

Gy.-Szt. Miklós, máj. havában.

(A gyergyó-szent-miklósi önkéntes tűzoltó-egylet és még valami.)

T. szerkesztő ur!

Amaz országosan ismert szerencsétlenség után, a melyek városunk jelentékeny részét elhamvasztották, nem maradt egyéb hátra, mint oklva a multon s ebből a jövőre erő merítve, hasonló nyomorúságok lehető megakadályozására egyletté tömörüljünk.

„Segíts magadon és az Isten is megsegít” tartja a közmondás és e jelszó alatt sikerült a gyergyó-szent-miklósi önkényes tűzoltó egyletnek a mult év őszén megalakulnia.

És így „megfogya bár, de törve nem” létezünk, leküzdvé mindazon nehézségeket, a melyeket ez elszigetelt vidéken a tudatlanság, előítélet, balfogalmak és végre a rozszakarat gör-díte a szervezés első s legnehezebb feladatává.

És hogy ha mindezek dacára egyletünk még áll — jól esik e helyen constatálnom, hogy azt a város összes intelligens polgársága készséges közreműködésének és az ügynek a városi képviselő testület általi erőlyes felkarolásának és szíves anyagi támogatásának köszönhetjük.

Nincsen okom, hogy e helyen a szervezés nehézségeit és költségességét jelezzem, azt csak az tudja, kinek alkalma volt e téren működni, különösen e távoli vidéken, a hol hasonló egyletek belső szervezettel egyáltalán nem ismerve, minden legkevesebb felvilágosítást innen legalább is 14—20 mérföldnyi távolban kelle keresnünk.

És hogy létezésünknek különösen a vidéken van értelme, azt fényesen bebizonyította ama véletlen, a mely rövid fennállásunk óta már kétszer nyújtott alkalmat arra, hogy életrevalóságunkat igazoljuk.

Igy talált honunkat az a hó 16-án N.-Enyeden tartandó tűzoltó szövetség alakuló gyűlése meghívta.

Egyletünk szem előtt tartva a cél fontosságát s nevezetesen azon körülményt, hogy ottan az illetők tapasztalatokat gyűjtve, az itthon érvényesíték, nem késett e végre három tagot — s ezek között éppen a főparancsnokot, Ferenczy György urat — küldeni, kinek — melleleg mondvá — az a szerencsétlensége, hogy egyuttal szolgabíró is.

Mint szolgabíró tehát hivatali főnőktől, Puskás Ferenc alispán úrtól távozhatási engedélyt kért, honnan — mint halljuk — a nála szokásos phrásisok előre bocsátásával azon választ nyerte, hogy a kérdéses indokból —

gyobb mérvet öltött mozgalom által, irta valódi jóslati tehetséggel a Kelet népe című munkáját. Ő, ki elérkezettnek látta már akkor a 40-es évek kezdetén nagy eszméi tetteleg megvalósulását, különösen a nemesség megadózását, az ország anyagi érdekeinek előmozdítását, céljából egy országos pénztár alapítását, a közlekedési eszközök, vasutak, csatornák létesítését és oly kormányrendszert, melynél fogva a felelősség — habár korlátozott mérvben — tetteleg behozassék és mindazon törvények megalkotását, melyek egyenlő jogokat és kötelességeket állapítanak meg a nemzet minden osztályára nézve, és főként, mert a drága időt jól kívánta felhasználni, azon meggyőződésre jutott, hogy az adott viszonyok között e cél megvalósítása a monarchia sorsára döntő befolyást gyakorló egyének közreműködése nélkül nem érhető el, mi a megindult agitációval szemben mindinkább valószínűtlenné vált; különösen aggodott pedig a miatt, vajjon nem fog-e megint bekövetkezni hazánkra nézve az annyiszor megkísérlett provisoriumoknak újabb korszaka?

1843. május havában jött össze Pozsonyban a magyar országgyűlés. A királyi propositionok a kormány jó szándéka iránti reményt Széchenyinél emelték; s mert meg volt arról győződve, hogy a megindult agitatív reformok terén nyerendő eredmények az ország anyagi érdekeinek emelése által lehetőleg nyugodt mederbe kelt terelni, elhatározta magát reformterveinek keresztülvitelére megnyerni a monarchia sorsát intéző államférfiakat.

Ferencz császár és magyar király halála után a monarchia ügyeinek legfőbb vezetése három férfura volt bízva; a „dynastia” tagjai közül Lajos főherceg, a miniszterek közül Metternich herceg és gróf Kolowrat alkották azon triumvirátust, melynek akarata nélkül a monarchiában semmi nevezetesebb nem történhetett. A magyar ügyekre nagy befolyása volt Gervay állam tanácsosnak, és mert egy látszik, hogy

érte a tűzoltói cél — risum teneatis! — nem éri magát inditattva, hogy az ünnepek alatt a szolgabírónak szabadságot adjon!

És így az idő rövidsége miatt egyletünk most már azon helyzetbe jutott, hogy más értelmesebb tagok rendkívüli akadályozása folytán magát nem képes úgy képviseltetni, a mint óhajította.

Mi nem fűrkészszük a tagadó válasz indokait, csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy vajjon az országban még hasonló eset fordul-e elő? mert, hogy egy önkéntes tűzoltó egylet tagjai nem lehetnek mind független polgárok, sőt hogy azok jelentékeny része éppen a tisztviselői karból áll, azt bizony tudjuk.

Vajjon dr. Lindner, Köszegváry főparancsnok urak s számos más hivatali kötelekben álló egyéniségek nem fognak-e éppen így járni?

Szerencsésük, hogy nem állanak ilyen alispáni kormánypálcza alatt, mert akkor hiszem, hogy nemcsak a tűzoltó szövetség, de ilyen közigazgatási támogatás mellett még az összes egyletek is mind megbuknának!

Ez a jó ur bizonyára azt hiszi működése csak tréfa vagy legalább is gyermekjáték!

Ha nem tudja, hát tanulja meg, hogy a tűzoltói intézmény olyan valami komoly dolog, a melyben az egyes tagok midőn emberbaráti céljaik megvalósításáért mindent kockáztatnak, mindezt a jutalmat egyedül a polgári kötelesség lelkiismeretes teljesítésének nemes öntudatában spolgártársaik nyugalma, személy- és vagyonbiztonságában keresik.

Az intézmény ezen céljainál fogva tehát jogosítva van éppen a közigazgatás s így az alispán ur részéről is minden alkalommal lehető támogatást várni!

De nem fűzöm tovább e gondolatokat, csak e vaskalaposágot akartam feljegyezni, hogy majdan lássa az utókor gyermeke, hogy ez időnek is megvolt a maga ézeptja.

A viszólátásig: **Alszegei.**

Udvarhelyszék, május 12.

(A székegyegyleti első „nyit” takarékpénztár.)
„Takarékpénztárunkról” ezim alatt a „Baloldali” Bodoné asszonya rajtakapási furijában a következő ékes szavakban tör ki:

„A székegyegyleti első nyit” (első cimzimbóvítés) takarékpénztárát szédelgessel vádolja a „Kelet” egyik hazudozó írkásza, sőt állítja, hogy a ministerium másodsor sem erősítatta meg szabályait, a mi szintén kohlomány stb.”

A midőn ezenel mi is hozzá kezdünk szólni ezen népboldogító kérdéshez, tesszük ezt egyfelől a „Kelet” és tudósítójának reputációja érdekében, és más részt az ezen ügy iránt érdeklődő közönség kellő tájékozása tekintetéből. Aljon itt e végből, a földművelés- és kereskedelemügyi miniszter urnak, Budapest, 1875, február hó 12-én 2356 szám alatt kelt következő rendelethe.

Udvarhelyszék közönségének Székely-Udvarhelyen.

Székely-Udvarhely város tanácsának f. évi január 1-én 67. szám alatt a belügyminiszter urhoz felterjesztett és illetékes elintézés vé-

„Széchenyi azon időben egyenes érintkezésben nem állott Metternichel, 1843. június 19-én írt egy levelet Gervayhoz, melyhez egy emlékiratot mellékel a végből, hogy azt Gervay Metternichel és Kolowrattal közölje.”

A Gervayhoz szóló levélből Széchenyi szándékai és aggodalmaira nézve a jellemzőket idézem: „Az én szándékom becsületes, van elég bátorságom és hiszem, hogy jó szolgálatot tethetnék. Hogy azonban sikere legyen közreműködésünknél, szükséges, hogy folytonos érintkezésbe jöjjenek államunk vezérférfiaival, hogy velük sokat szölgjék. Az irással egyetmást el lehet ugyan érni, jelenben azonban nézetem szerint nem arról van szó, hogy egyes dolgok kijavittassanak, meggyalultassanak vagy kiegyenlítettessenek, hanem arról, hogy egy teljesen összefüggésben levő egész tervezetssék és készült is vitéssék. Azon emberek, kikkel Magyarországnak érintkezni szokás és kik — sajnos! — döntő befolyást gyakorolnak minden életkérdésre, részben nagyon is tudatlanok, részben nagyon is igazgatók, részben nagyon is önzők, hogysem velük a meggyőzés egyszerű útján boldogulni lehetne. Csak foltozást ne, csak elmozdítást ne, hanem valami észszerűt, célravezetőt és következtetést kell teremteni, ez a fődolog.”

Az emlékirat kezdetén felteszi Széchenyi a kormányról azt, hogy Magyarországot illetőleg őszintén a magyar alkotmányosság és a magyar nemzetiség terén áll, kiemeli, hogy az országgyűlésnek tett királyi propositionok kedvezők, és így az országgyűléstől loyális irány és munkásság várható; kiemeli azt is, hogy „az alkotmányos kormányzás feladata, többséggel birni a törvényhozásban, mert a kisebbség által kormányzás az alkotmányosság eszméjét és lényegét megrontja.”

Jelzi továbbá azt, hogy a közös monarchiának érdekében van, hogy „Magyarország ne legyen tovább is a pangásnak kitéve és ne oszlojjék fel tökéletes chaosban.”

gett ide áttett jelentésével a székegy-egyleti első takarékpénztár módosított alapsabályait az alakuló közgyűlési jegyzőkönyv kíséretében bemutatván, az alapsabályok megerősítését kérte.

Ezen ügy illetékes elintézését végezt hozzá az áttétetvén, felhivom a szék közönségét, hogy az idezárt iratok kézbesítése mellett ezen társulalat alapítót Ugron Gábor kezéhez következők-ről értesítse:

Az 1840. évi XVIII. t. cz. 58 §. értelmében alakuló közgyűlés csak akkor lévén összehívandó, ha a közönségnek áteengedett részvények elkeltek, a mult évi december 27-én tartott alakuló gyűlésen hozott határozatok meg nem erősíthetnek, mert az alapsabályok 4. §-ban 8000 forint megállapított részvényre, ke, mely 1400 drb 50 ftos egész és 400 drb 25 ftos félrészvények kibocsátása által lett volna biztosítandó, az alakuló közgyűlés előtt el nem helyeztetett, a bemutatott részvény aláírásai szerint csakis 429 egész és 71 félrészvény helyeztetvén el 23,225 forint befizetési kötelezettséggel.

Ily körülmények közt tehát a részvény tőke, s illetőleg a részvény száma, csakis a elhelyezett tőke és részvény számmal lett volna az alapsabályokba felvehető.

Ehez járult még azon alapsabályok 6 §-ának akként történt módosítása, hogy a takarékpénztár nem 20,000 forint befizetése, hanem aláírása után indítandó már meg működését, meg nem engedhető, mert az üzlet megindításához meg eseten is, ha az alaptőke az elhelyezett 23225 forint alaptőkének meg, nem az összegnek aláírása, hanem legalább is 8000 forint tetteleg történt befizetése és e befizetésnek hiteles könyvkivonattal előttem történt kimutatása után volna megindítható.

A többi módosítások ellen, melyek az alapsabályzati tervezetre tettek, észrevétel nem nincsen.

Felhivom tehát a szék közönségét, hogy ezekről fennevezet alapítót, oly megjegyzéssel értesítse, hogy vagy az alapsabály tervezetben megállapított részvények elhelyezéséről gondoskodjék, vagy ha erre kilátás nem volna, a alaptőkét és a részvények számát a tetteleg elhelyezhető számban állapítsa meg, és annak megtörténtével újabb közgyűlést tartván, az e alkalommal fennebbiekhez képest végleg megállapított alapsabályokat három kéllőleg aláír, pecsételt és fűzött példányban, a közgyűlési jegyzőkönyv és részvény aláírásai iv kíséretében hozzám terjessze fel.

Kelt Budapesten, 1875. febr. hó 12-én

A miniszter meghagyásából
Reitz Frigyes m. p. miniszteri tanácsos.

„Ime az okok, a miért a végleges megalakulás késik.”

Tehát mégis késik... késik az új halályban.

Ehez egyelőre — azt hisszük — nem kell commentar. Azt meg aztán ezen rendellel szemben bizonyígtatni, hogy melyik oldalon van a „kohlomány” és ki a „hazudozó” teljesen fölösleges.

A mi pedig azt a kidüllesztett mellé hánytorgatott „reális garantíát” illeti, mi az tudjuk, hogy a gésztí uradalom nyegvenez hold terjedelmű gazdaszönyve mellett, a balt lenfalvi Jablontzy-féle acquisitio, a mely keskeny, ép oly olcsó bágyi pokrócz, a mely tulnyújtózkodva, nagyon szépen kilógna a szék bali korteskedés lólábai.

De legyen elég most arra, a további szöveget haggyjuk másorra.

Egy ánti Grönder.

Tanügy.

Tanügyi kiállítások.

Az országos középtanodai tanáregyletének kézzelfogható vagy jobban mondva szemel látható jelét kívánta adni, midőn a július augusztus elején Budapestén egy általános rajkiállítás rendezését vállalta el. Most már csak ugyan megérdemli az „országos” elnevezést, a közoktat. ministerium által is támogatott rajkiállítás a kívánságnak meg fog felelni.

A kiállítások célszerűségét a mi világ már régen elismerte és ma holnapi általánosokká fognak válni, hogy a haladékos egyik nélkülözhetetlen eszközének fogja tekinteni Gyorsabban mint bármely tudós elmélet és lehető legzemléltetőbb módon magyarázza és terjeszti a világkiállítás mindenfelé az új legújabb találmányait az emberi ész legelővőbb vívmányait. Mióta a világkiállítás a műgyeget is körébe vont, beállott a művelődés ren is a szabad verseny; és minden nemzet, a ki e küzdterre lép, hangosan kiáltja: Elő haladj, hogy el ne maradj! Ezen jelszó eszengett tanférfiaink füleén akkor is, midőn más népek mintájára országos rajkiállításat terveztek. Ki fog tehát várni, hogy a rajz terén középtanodáink képesek felmutatni. A rajz hazánk egyik igen fiatal tantárgy; alig mult egy-hány éve a budapesti mintarajztanoda felállása óta. De a gyümölcs még éretlen volt és is mutathat fel jeleket, melyekből jövődiúságára következtethetünk. Ezt a bíráló jury

kintette fogja venni, valamint azt is, hogy a rajz nem minden középiskolában egyaránt kötelező; a reáliskolákban és ezzel rokon tanintézetekben a rajz, főtárgy, míg a gymnasiumokban bár mindenre kötelező, csak mellék tantárgyként szerepel.

Hogyan jutott a középiskolai tantárgyak közt éppen a rajz azon szerencséhez, hogy az ő kedvéért kiállítás rendeznek? Nem találhattak volna más tantárgyakat is kiállításra méltókat, melyek a középiskolákban fontosabbak? E kérdésre a feleletet éppen a tanáregylet czéltan működésében találjuk: nem terv szerinti eljárásról, hanem esetleges, öletszerű intézkedésről tanuszkodik fejen rajzkiállítás eszméje.

Az említett mintarajztanodának egy igen lelkes igazgatója van, Landan Alajos, a ki az „országos” tanáregyletet e nemességre felhasználva, a kiállítás üdvös eszméjének életet akart adni. Egyszerűsített meggyőződést kíván szerezni a közokt. ministerium nem terv szerinti intézkedéseiről, az országba befolyással? az intézetek szarmazott tanmodor hogyan lett alkalmaszva? minő hiányokon és hol kell utána segítenie?

Az az egyedüli tantárgy, melyről el lehet mondani, hogy hasznos is szép is; az országos fáradságot, bár ki volt a kiállítás rugója teljesen megérdemli.

De itt aztán méltán kérhetjük, hogy mért nem rendez az országos tanáregylet kiállítást oly tantárgyakból, melyek szükségesek, melyek a középiskolákban főtárgyak? Hogy nem csak a rajzból, hanem más tárgyakból is lehetséges a versengés, azt a kiállítások rég bebizonyították. A tanulók írásbeli munkálatai levén az oktatásnak egyik legelső segédessége, a tanulók szellemi fejlettségét és úgy tüntetik fel, mint a rajzban az egyes vonások a kéz ügyességét és a compositiók tökéletességét.

És ha ezekben a kitűnő vonások szembeveszünk, amazokban a fogalmazás észrevehető. A latin, görög, magyar és a többi élő nyelvekből gyakorlatokból osztályonként rendezett kiállítás meg fogja a szakértők előtt mutatni, hogy középiskolákban a kitűnő czelt mennyire közelítették meg. Hasonlóan teheti ezt a mennyiség és természet, az utóbbi (pl. a vegytanból) kísérleti tárgyakat is mellékelhetvén. A történelemből földrajzi ábrások nem csak a kéz ügyességét, hanem, ha a korszakokra való tekintettel szerkesztvük, az események közti tájékozottságot is felderíthetjük. A természetrajz az ásvány, bogár, pille és növénygyűjteményekkel ép úgy fogja az ismeretek gazdagságát feltüntetni, mint a tanmodort, mely mellett a tanuló azt elsajátította. Az egészet aztán ki egészíti tankönyvek és egyéb segédességek mellékelése valamint, az egyes tanárok tanmodorát feltüntető jelentése.

Az ilyen általános tanügyi kiállítás lehet országos, mint a mostanra tervezett rajzkiállítás, de lehet vidéki is. S ha az erdélyi középiskolák sorsát és állapotát tekintjük, egy külön vidéki kiállításnak szükségét az országos föl helyezük. Mert nem csak könnyebben volna eszközölhető a magunk körében rendezendő kiállítás, hanem az élénk versengés folytán egy közös czélra, a középiskolai főcéljára irányított oly törekvés támadna, mely a hitfelekezeti és nemzeti eszmei különleges érdekeit háttérbe szorítaná.

A vidéki kiállítások nem csak fontosabbak, hanem természetesen előbbre valók is, mint az országosak. Előbb vidékenként kell hogy az egyes tanodák megszokjanak és megbarátkozzanak a kiállításokkal, vidékenként kell hogy a kiállítás népszerűsítését gyakoroljon, csak azután léphetnek az egyes vidékek országos versenyre.

A vidéki kiállítások legkönnyebben volna tarthatók az egyes főigazgatósági tankerületek szerint két-három évenként, az országos pedig négy-öt évenként. Részletezhetjük végre a kiállításokat a tanodák nevei szerint középiskolákra és népiszkolákra: ez utóbbiakat, úgy tudjuk erdélyi részén evang. és szász testvéreink már évek óta tartják is, a legutolsó Brassóban volt. Ismételve kijelentjük tehát, hogy a tervezett rajzkiállítást szívünkkel üdvözljük nem mint-ha a tanáregylet imitt változ óhajátunk szerint járt volna el, hanem mint olyan kezdeményt, mely előrelátható tökéletességében meg fog minket tanítani, hogy a kiállításokat hogyan kellett volna nyílni.

Erythros.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Buda-Pesten május 15. 10. ó. 30 p. d. e.
Érkezett, május 15. 11. ó. 18 p. d. e.

A képviselőház tegnap a zárszámadó bizottság nyugdíjairól jelentését tárgyalta. Királyunk Szapáry kormányzóhoz intézett igen meleg hangú kézirathat elbucuzott Flumetól.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, május 14. 1875.

Fogarasy Mihály tíz évi püspökségének emlékéfényesen ünnepelték meg Gyulafehérváron.

laphérvárra e hó 8-án. Este nyolcz órakeréklyás zenével lepte meg a városi polgárság, a hol Gázdá József aljegyző tartott lélekemelő beszédet, mely után a püspök ő excja meleg szavakban és szószoki hévvel közölte meg a kitüntetést. A polgári és katonai hivatalok testületileg tisztelkedtek a püspök 5 exejánál, a gymnaziumi ifjuság pedig szép énekével fejezte ki ragaszkodását.

Br. Wesselenyi Béla fiatal arisztokratának egyik kitűnőse a napokban jegyezte el a bájos Aubin Fáni kisasszonyt, Kolozsvár város szépeinek egyik legszebbikét. Kicsérje áldás és szerencse a szép frigyét.

A zágródomal netovábbja.

Az Ugron Gábor képviselő szerkesztése alatt Sz.-Udvartelyt megjelenő „Baloldal” című folyóirat az erdélyi részekben eddig nyomtatásban soha nem olvasott moeskolódásokba hova tovább mélyebben süled. A mult számban azt olvasók benne egy udvarhelyi tanárról, hogy „bordélyházakban satnyult el,” a hozzánk ma érkezett legújabb számban pedig egy tekintélyes állású államhivatalnokról ezek állanak:

„Szó-szó-szó-szó-szó fonatát szó Marci Dimitru,
Csak hogy durva fonat, Marci nyakára talál!”

„Amde azért marakódni siet, becsületbe harap vág,
Miglen a hóhér hark benne kúvaszra talál!”

Egy udvarhelyi köztisztelőben álló tanárról pedig ez áll: 1-ső növendék. Igaz-e, hogy a mi pávián tanárnak számár is, zsidó is, goromba is? 2-dik növendék. Mindenesetre mert 1-ször. Maga mondja fennebb, hogy csak kicsit ért, a számár is csak kicsit ért, 2-or. Hogy zsidó, az már abból is következik, miszerint mi magyarok a keresztény zsidó is csak úgy nevezzük, hogy: „Keresztelt zsidó.” Egyéb-ként e pontra jobban megfelelhetne más! 3-or. Mi gorombaságát illeti, azt szegény fejünk eléggé tapasztalja! És ez minden számban így fog az Ugron Gábor névaláírással, nem tudjuk öneki vagy választóinak nagyobb gyalázására.

Kolozsvár sz. kir. város teljes felszerelésű mértékitelesített hivatalának megengedtetük, hogy működését a mult évi 9334. és f. évi 430. sz. a szabályrendeletek értelmében megindithassa.

A magyar kir. pénzügyminis-teriumnak f. 1875. évi 24,227. számú rendeletével belső szolnokmegyei Nagy-Kristócz, Kis-Kristócz, Salamon, Bezdél, Csernek-Nunesel, Tótszállás és Szurdok községek f. é. július hó 1-től kezdve a hidalmasi adóhivatal kerületéből kiválasztatnak, és a décsi kir. adóhivatalhoz csatolattanak.

A „Diána” fürdő új gőzfürdő helyiségeiben ma dr. Szombathelyi néhány jó barátja társaságában próba fürdést rendezett, midőn is úgy az erősebb mint a lanyhább gőzszobák, valamint a zuhanyok és vízmedencék czélszerűeknek és városunk igényeinek megfelelőeknek bizonyultak be. Fürdés után a Dr. villásreggelire hitta meg vendégeit, kiknek egyike poharat emelve, örömet fejezte ki a „felett”, hogy a „Magy. Polg.” nyílása ellenére nem kellett félszázad, de sőt egy tized sem s ime készen van az új fürdő; és kívánja, hogy fáradhatlan tulajdonosa vajha legalább még fél-századig élvezhetné annak gyümölcseit! Az új gőzfürdő holnap fog a közhasználatnak átadatni s ugyanott néhány nap múlva a vizgyógyászat is megnyílik Dr. Salamon József vezetése alatt. Részünkről melegen ajánljuk mindkettőt a nagy közönség pártfogásába, nemcsak a tulajdonos, de saját egészsége szempontjából is. (S. S.)

Egy nevelésügyi botrány. Széles Magyarországon nincs a gymnasiumi tanárnak olyan fizetése, mint híres Szamosújvárott. Teszen ugyanis e híres fizetés fejeként 500 (öt száz) forintot és egyebet semmit. „A városi képviselő a tisztikar szervezése alkalmával (2 évvel ezelőtt) minden tisztai állomással járó fizetést javított, még a „bábakét” is, a tanárokat pedig azzal biztatta, hogy majd a szervezés után nekik is jut. A szervezés óta sok viz folyt le a Szamoson, de a tanárok úgyein a képviselőt még semmit sem lendített. Végre megalkalta a dolgot Pál Sándor tankerületi főigazgató úr is és a fizetés javítása tárgyában ártírt meg tavaly december elején a városi képviselőt, de a képviselőt e meleg hangon írt átiratot december második felében tartott ülésében ülésében nem tárgyalta és így e fontos ügy 1874-ben „ellátatlanul” maradt e mai napig. Mi úgy tudjuk, Szamosújvár tehetős művelt város és méltán büszke is erre, miként tudja tehát elviselni e botrányt, mely a 19. században valóságos unicum a maga nemében? Ily halhatlan fukarság mellett könnyen elmondhatjuk a polgármester, hogy a „város kedvező anyagi helyzeténél fogva az állam egyetlen fillérére sem tart igényt,” de ily módon enmagá iránt sem teljesíti kulturmisszióját, s ez nagyobb szegénység, mint hogy a vagyonosság üres dicsősége helyreüthetné.

Pünköszt első napján a „Hilária” néhány tagja a plébánia templomban 9 órakeréklyás Ede nagy férfihangra írt miséjét fogja előadni. Ugyanazon a napon a kegyesrendiek templomában 10 óraker a r. kath. gymnasium valóban szép haladását tanúsító dalárdája fog énekelni.

A lövészegyleti májálisa, mely e hó 17-én Pünköszt másodnapján fog megtartatni, újulag felhívjuk a közönség figyelmét. A mulatság délután 5 óraker dalestélylyel veszi kezdetét, azután a táncszertély következik, mely közönségre kedvező és kedvezőtlen idő esetében is a lövésároknak fog megtartatni, hogy az esti hűvös széllel akadályul ne szolgálhasson. Kilencz óraker finyes tűzijáték lesz rendezve. Az est — a mint e program is bizonyítja — változatos és élvezetesnek ígérkezik s a gróf Bethlen Sándor elnöke alatt a bizottmány mindent el fog követni, hogy a közönségnek panaszra oka ne legyen. Városunk szépeit és társas köreit közül — mint értesülünk — már is többen megígérték, hogy ez első tavaszi mulatság fényét jelenlétük által emelni fogják, s így semmi kétségünk, hogy az minden tekintetben sikerült és látogatott lesz. Jevgyek váltathatók 1 frjtával d. e. 9 — 12-ig az „Europa” szálloda eseményterében, délután pedig a helyszínen.

A májálisok egy része ugy látszik juniális lesz, a mennyiben ez ideig a lövészegyleti májálison (e hó 17-én) kívül még csak a róm. kath. gymnasium májálisának (e hó 20) megtartása van május hóra megállapítva. A jogász májális június 5-ikére van határozva. Az egyetemi májális szintén csak a jövő hóban lesz megtartható. A gyógyszerészek májálisa június 12-ikén fog megtartatni.

Az egyetemi orvosnagykörök is szándékoznak június hó folytán egy tavaszi táncmulatságot rendezni, alakítandó segélyegyletük javára. A rendező bizottság a következő alakult meg. Elnök: Kerekes Gyula. Bizottmányi tagok: Ajtai Endre, Bartha János, Deme Béla, Osváth Pál, Virág János, Benel János, Veres Lajos, Vajna Vilmos, Bruszt Gyula, Agyagási Károly, Groisz Béla, Schuller Károly és Jenei Ödön. Tavaszi táncmulatságokban tehát nem lesz hiány.

Meghívás. Az egyetemi kör folyó hó 17-én hétfőn délelőtt 10 óraker önképzőköri gyűlést tart, melyre a kör tagjai s a n. é. közönség tisztelettel meghívattak. A gyűlés tárgyai: I. Az év bezártakor tartandó „Árpád” ünnepély sorrendjének megállapítása. II. „Anyos Pál költsézetéről” című mű bírálatá Benedek Alberttől. III. „Mohamed” az iszlam” történelmi tanulmány Schilling Lajostól. Kolozsvárt, 1875. máj. 11. Schilling Lajos, elnök. Szentkirályi Gyula, első titkár.

A k. monostori uradalomhoz tartozó Jegenye községben, hol híres gyógyerejű forrás létezik, a r. e. státus igazgató tanácsa még a tavaszon fürdőt rendeztet be. A terv és költségcsatolás már elkészült, s ez ügyben a jövő héten tartandó igazgató tanácsai gyűlésben fognak véglegesen határozni.

A városi fizetéses tüstölők sorában egy állomás, a melylyel havi 20-ik, szállás és ruhailletmény van egybekapcsolva, megürülvén, a kik ez állomást elnyerui óhajtják, e hó 25-ig jelentkezzenek a tüstölői laknanyán.

Szász nőből lett zsidóasszony. Hát-szezen egy Erdélyben még elő nem fordult eset történt meg a napokban, a mely már ritkasága miatt is megérdemli a felemlítést. Egy Schaffer Adolf nevű zsidó pinézér megismerkedett Schimerberger Carolinn szász-régényi születésű szoba leánnyal, s rávette őt, hogy Mózes vallására áttérjen, a mi megtörténvén, a leánnyal az izraelita vallás szerint házasságra lépett. Ime a polgári házasság be nem hozása miatt éppen a kereszténység veszt hívei közül.

Magyar színészet Brassóban. Brassóból írják nekünk: A Csóka Sándor igazgatása alatt színészársaság 6 hét előtt jött ide kevéssé biztosító jóslatok közt. Azonban az igazgató ügyességének és áldozatkészségének, úgy szinte a derék tagok méltó magatartásának és igyekezetének sikerült jól választott és jól játszó darabok által, a darabok helyes felvágása és a szerepek jól betanulása által a magyar közönséget általában és számosakat a nem magyarok közül is annyira a színházba vonzani, hogy az előadások legnagyobb részt jól voltak látogatva, sokszor pedig a ház zsufolásig tele volt. Nagy meglepetésünkre szolgál azon tényt említhetni fel, miszerint ez alkalommal azért is örömmel mentünk a színházba, mint oly helyre, hol mulatva tanulhatni, mert a színpadon működő személyzetnek becsületes és tiszteltreméltó magánéletéről voltunk meggyőződve, mit minden vidéki szintársulat tagjairól szives szeretetnek hallani. Csóka igazgató ur jótékony lelkületét és emberszeretétét nálunk az által is bebizonyította, hogy a „Hamupipőke” gyermekek által az árva javára adott előadására az általa fizetett színházi helyiségeket ingyen engedte át. Innen Udvartelyre megyen a derék társaság, hol bizonyosan megérdemlett jó fogadtatásban fog részesülni s hová legjobb óhajaink kísérik s ha jövőben kellő időben megint meglátogatják városunkat, szives részvételünkről már most biztosítjuk. O.

Sepsi-szt-györgyön a Szathmáry Károly szintársulatának egy fiatal tagja: Király Szidónia k. a. nem tudni mi okból mérget vett be; de orvosi segélynek sikerült őt az életnek visszaadni.

Nagyon fontos a gyümölcsészet és szőlészeti Alkalmi tanácsvezetéséről.

ményre figyelmezteti a gyümölcsészet- és szőlészettel foglalkozók buzgó seregét, miszerint egyik veszedelmes ellenségünk — daczára az egyszerű lelkiismeretes felügyelet mellett eltávolított lepketojás-fészkeknek — végtelen mennyiségben mutatkoznak, iparkodik idejekorán leszüretelni igen szép, raményekkel bízató gyümölcsünket s a mi hallatlan, különösen gyümölcsfákkal vegyes szőlő-ültetvényekben, mint pl. a kolozsvári hegyekben és kertekben általában, a már-már jóformán megindult szőlő rügyeit is kegyetlenül megtámadta s úgy szőlőva az első termés egy részét le is szopta. Azonban még nincs minden elveszve s ha sürgősen és buzgóan utánna állunk, az ezután károsítást beszűnethetjük, a mi főképp a korreggeli órákban történhetik. Minthogy még ekkor — egész csomóban — együtt találhatók, a fák ága hóna alatt, melyeket egy törökbuza csutka vagy egy jóformán durva ruhadarabban könnyen mind a másvilágra küldhetni. (Nem valami kedves foglalkozás, hanem ezen más módon nem segíthetünk. Itt a kibőjtölés hiába való munka lenne.) A szőlők rügyeit pedig úgy lepik meg, mintha azok varrógyűszűvel lennének beborítva, melyek legokszzerűbben három ujjuj segélyével szedünk edénybe vagy le a földre és tapossuk el. Megjegyzem, hogy az a csapás még ott is nagymértű, hol minden rendőri parancs nélkül, aprajára vizsgálva le szokták szedni a „fészket” és „gyűrűket” s még pedig késő ősz és tél folytán, mennyire borzasztóbb ott, hol minden figyelmeztetések, fenyegetések ellenére sem szokták teljesíteni, e különben nagyon lelkiismeretben járó köteleiket. Föl tehát — kora reggel — pomologia és senológival bíbelődő tisztelt társak a szent ünnepet tegyük meg nagyobb emléttel, ellenségeinkre való győzelmeskedéseink által, s még pedig sürgősen, mert mindennap temetelen gyümölcs embriót szopnak le azok orruk elől. Ha késedelmezünk, pár nap alatt annyira nőnek és úgy előzönlök — a nagyon kedvező időjárásban — növényeinket, hogy képtelenek leszünk őket összpontosítani. Honnan teremhetett oly ózonnal elő ellenségünk, nincs miért mondanunk, kitalálja azt könnyen a vizsgálódó; annyit azonban magam méltóságára kijelentek, hogy nálam már februárius keltőlvel orvoságnak sem lehetett volna lepketojást találni s most mégis alig bírok utált elleneimmel: Szentgyörgyi Lajos, néptanító.

Az unitarások ez évi egyházi főtanácsa a szokásos ősz helyett fontos okokból folyó évi június 20-ik napjára van összehívva. A meghívók legnagyobb részben szét vannak már küldve. A rendes tárgyakon kívül, minők a jövő évi költségvetés megállítása, a képviselő tanácsai jegyzőkönyvek megvizsgálása, stb. a jelen főtanácsnak eddig tudvalevő főbb tárgyai ezek: Kolozsvári főtanácsban egy tanári szék betöltése; püspökjavaslati zsinati főtanács összehívása, idejének és tartása helyének meghatározása; Jakab Elek és Dr. Gyergyi Árpád atyáinkfiai jelentése a londoni május 19 és 20-iki gyűlésről. Kolozsvárt, május 15. 1875. Derzsi József, sk. helyettes egyházi főjegyző.

A honvéd-nemházban levő rokkant honvédek javára a szurdoki járásban (Belső-Szolnokmegye) a következő adakozások történtek: 1. Csöményből: Elek György 1 frt. 2. Oroszmezőről: Simon Ferencné 1 frt. Kovács Albert 50 kr. Ruhestörér Henrik 20 kr. Névtelen 30 kr. 3. Csernekről: Román János 10 kr. Pataki Dániel 20 kr. Topán Sándor lelkes 10 kr. Pataki Anna 40 kr. Válya Ferencné 40 kr. Topán Miklós 50 kr. Makfalvi 26 kr. Petráni Ilia 5 kr. Bebán János 5 kr. Márkovics Jakab 20 kr. 4. Zálháról: Lóvy Sámuel 20 kr. 5. Hoszszumezről: Krescun Keprián és társai összesen 50 kr.

Udvartelyszék május 10—11-én tartott rendes közgyűlésén a caterst becsló járásai részére a földadó bizottságokba a következő elnököket, bizottsági rendes póttagokat meg: Elnök: Pap János. Elnök-helyettes: Ugron Gáspár. Kereszturi aljárás. Rendes tagok: Jakabházi Zsigmond, báró Kemény Béla, ifj. Szöcs János. Póttagok: Vári József kedei, Barabás József vágási, Zöld Ádám. Korondi aljárás. Rendes tagok: Pálfi Dénes, Pálfi Sándor martonosi, Ugron János. Póttagok: Jakab Gergely, Jakab Sándor farkaslaki, Lőrincz Lajos korondi. Homorodi aljárás. Rendes tagok: Bodor Pál, Kovács Mihály karácsonfalvi, id. Dombi István szentmártoni. Póttagok: Szikszai Ferencz lövetei, Dinény Domokos szentpáli, Ferenczi Károly patakfalvi. Udvartelyi felső aljárás. Rendes tagok: Török Pál, Tamás Antal, Lukács István. Póttagok: Tankó Ignác oláhfalvi, Miklósi János zetelaki, Kovács Domokos. Udvartelyi alsó aljárás. Rendes tagok: Máte Pál, Biró Lukács, Lőrincz János szentkirályi. Póttagok: Derzsi Lőrincz, Sándor Gergely szombathalvi, Simó Ferencz süköi. Erdő-szentgyörgyi járási becslóbizottságba. Rendes tagok: K. Horváth János, Sperker Ferencz, Vajda Mihály bordosi, Mátyus Dénes, Szakál Ferencz küsmődi. Póttagok: Id. Gagy Elek etédi, Káli Károly alsó-sófalvi, Simó János atyházi, Szöke Ferencz felső-sófalvi, Ifj. Bartha György ravai, Sepsiszentgyörgyi

járási becslóbizottsága, Rendes: Bartha Sándor. Póttag: B. Rauber Otto.

Amerikai a halálban is. Folyó hó 8-án francia halálosok a Marne folyón egy uszó férfi hullát vettek észre, melynek közepéből palca nyult ki, rajta az Egyesült államok lengő lobogójával. Kifogták s ruhája egyik zsebében viaszos vászonba óvatosan göngyölt levelet találtak. Tudtul adja ebben, hogy őt Hibbi Károlynak hívták s elvesztvén életkedvét, tört mártott szívébe, melynek nyelén — mint jó amerikaihoz illik — hazájának zászlója leng.

Sajtó alatt vannak s a Pünköszt utáni vasárnap összejelendő ref. egyházkerületi közgyűlés tartama alatt kaphatók lesznek a következő érdekes egyházi munkák, melyeket szerzőik neve után előre is a közönség figyelmébe ajánlani merünk. A zerdélyi ref. egyházkerület **Egyházjoga**. Irta dr. Kolosvári Sándor, m. kir. egyetemi jogtanár, erdélyi ref. egyházkerületi igazgató tanácsos, a kolozsvári egyházm. házassági törvényszékének bírja. I. kötet. (12 nagy 8-rét iv). Az egész mű 2 kötetből fog állani. Az **evangeliumi csodák** tekintettel az ó és újtestamentumi összes csodákra. Történelmi bírálati tanulmány. Irta Siméj Domokos, a biblia-magyarázat r. tanára. (Kis 8-r. X. 164 l.) **Temetési alapigék**. Az ó és újtestamentumból összeszedette Kozma Mihály, szent-gericezi unitarius pap és esperes. Bővítette és sajtó alá rendezte Kozma Ferencz. (8-r. XXII. 124 lap.)

Kivonat a „Hivatalos Ertesítő”-ből.

Ifj. Vári Lajosnak 2555 frtra becsült szeleskei fekvősége jun. 7-én el fog árvereztetni,

Dubár Vikentinek lefoglalt s 268 frt 68 kr-ra becsült fekvőségei M.-Solymos községében jnn. 8-án el fognak adatni.

Ritter Mártonnak 556 frt 8 kr-ra becsült fekvőségei jun. 7-én Háró községében eladatnak.

Girbóváh Juon és nejének Sósptak községében levő javai jun. 7-én árvereztetnek.

Br. Vesselenyi Istvánnak 100,630 frtra becsült Pusztaszent-Mihályi birtoka máj. 24-én el fog adatni.

Florea Dumitruak Poklos községében levő ingatlan javai máj. 24-én eladatnak.

Kolozsvárt 1875. jan. 29-én örökös végrendelet nélkül elhalt Fehér Katalin hagyatékát íránt örökös, tulajdonosi v. hitelről minőségben igényt tartók, a kolozsvári kir. törvényszéknél jelentkezzenek.

KÖZGAZDASÁG.

Erdélyrészi piacok árjegyzéke.

A kolozsvári piac árai május hó 13-ról 1875. (auszt. mérő). Tisztabuzza 3 frt 70 kr. elegybuza 2 frt 50 kr, rozs 2 frt 40 kr, zab 1 frt 40 kr, széna 1 frt 45 kr, egy ől fa 11 frt — kr, alomszalma — frt 80 kr, zsupszalma — frt 95 kr, marhahús 21 kr, konyhalisz 6 kr, borsó 16 kr, lencse 24 kr, paszuly 20 kr, köles 24 kr, burgonya — frt 90 kr, disznózsír — frt 52 kr, hagyma 14 kr, fokhagyma 18 kr, árpa mérője 2 frt 20 kr.

Kolozsvárt, 1875. maj. 13.
A városi kapitányságtól
Ince József,
t. alkapt.

Beszterceze piac árai május 11-ről, 1875. (alsó-auszt. mérő). Tisztabuzza 3 frt 40 kr, rozs 2 frt 40 kr, elegybuza 2 frt 80 kr, zab 1 frt 50 kr, széna 2 frt 50 kr, alomszalma 1 frt, zsupszalma 1 frt 90 kr, egy ől fa nem usztatott 6 frt 50 kr, marhahús 16 kr, konyhalisz 12 kr, borsó — kr, lencse — kr, paszuly 24 kr, köles 24 kr, burgonya 1 frt 20 kr, disznózsír — frt 50 kr, hagyma 5 kr, fokhagyma 10 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Május 14-én 5% Metaliques 69.80 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 74.35 — frt. 1860-iki államkölcsön 111.10. Bankrésztvények 963. — Hitelrésztvények 232.50. London 111.60. frt. Ezüst 102.80. Cs. kir. arany 530 —. Napoleondor 891.1/2 100 mark németértékű 54.55. —

Urbéri kötvények: Magyarország 81.75 Temesvári 79.75. Erdélyi 78. — Horvátországi 81.50.

Jelzálog-kölcsönöket

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozatmellett törlesztésre gyorsan eszközöl. 5000 forintot fejűli kölcsönöknél feltűnő előnyt nyújt.

A hat. eng. általános

Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, belmonostor utca 19. szám.
(Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta a. n. 1-4 ó-ig.)

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

zsvart.